

УДК 747.012

USE OF ABSTRACTIONISM ARTICLES AND PLASTICS IN THE DESIGN OF PUBLIC BUILDINGS**ВИКОРИСТАННЯ ОБРАЗІВ І ПЛАСТИКИ МИСТЕЦТВА АБСТРАКЦІОНІЗМУ В ДИЗАЙНІ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ****Petrovska Yu.R. / Петровська Ю.Р.***Phd / Ст. викл., к.арх.*

ORCID: 0000-0001-8519-7065

Seniv Kh.V / Сенів Х.В.*student of a magistracy / студент-магістр групи ДЗМ-21**Lviv Polytechnic National University, Stepan Bandera street 12, 79013**Національний університет «Львівська політехніка», Львів, вул. Ст. Бандери, 12, 79013*

Анотація. Досліджено історіографію, походження терміну “абстракціонізм” та джерела використання мистецтва абстракціонізму. Розглянуто використання абстрактної форми в композиціях дизайну сучасних просторів. Дослідження показує зарубіжний та вітчизняний досвід в проектуванні інтер’єрів та екстер’єрів з використанням елементів абстракціонізму. Висвітлює прагматизм сучасної людини, її вихід в техніцизм та до новітніх технологій, які обумовлюють звертання до абстрактного мистецтва. Актуальність цього мистецтва в застосуванні його спадщини, при моделюванні простору інтер’єру, розробці аксесуарів та меблів для його оздоблення.

Ключові слова: абстракціонізм, дизайн інтер’єрів, громадський простір.

Актуальність теми. Непересічним явищем культури ХХ століття є абстракціонізм – мистецький напрямок, який має цінне і самодостатнє значення в сучасній культурі і стає підґрунтям для наступних художніх експериментів. Серед численних мистецьких напрямків ХХ століття абстракціонізм посідає особливе місце. На сьогодні в Україні відкрилися широкі можливості для вивчення художнього процесу початку ХХ століття, а саме періоду становлення й помітного розвитку нових тенденцій в українському мистецтві. У зв’язку з цим, більш глибокого й предметного вивчення потребує дослідження мистецького напрямку абстракціонізму [1].

Історія розвитку та походження терміну. Мистецтво, образність якого базується на кольорі, формі, лінії чи текстурі, а не на мотивах, запозичених із навколишньої реальності, прийнято вважати абстрактним. Термін “абстракція” походить від латинського abstractio – “відвертання”. Проте саме поняття абстракції, яким користувалися теоретики у 1910 р., означало зазвичай певну міру узагальнення, виокремлення, і не містило особливого радикалізму [2].

Існування абстрактного мистецтва за радянські часи виявило певний парадокс. Воно було підтримано владою і революцією на початку ХХ ст. і звинувачене у бездіяльності в його другій половині, а тому ще довгі десятиліття вважалось непотрібним та неіснуючим. Зображувальний прийом, так званий абстрактний художній метод, ми знаходимо в арабській та китайській каліграфії, японській кераміці, в орнаментах примітивного мистецтва та ін. Ним користувалися художники доби Середньовіччя, Відродження (Мікеланджело, Тиціан), у період маньєризму. Не останню роль, в розвитку нових мистецьких концепцій, зіграв розвиток фотографії, завдяки якому можна було передавати

модель в усіх нюансах, так, як вона виглядає в житті. В 1910-ті рр. в багатьох країнах світу підіймається друга хвиля нових мистецьких течій (перша пов'язується з імпресіоністами), за якою художня творчість перестає бути зображувальною. Образ в творах художників поступово втрачає силу і цінність (кубісти: Ж. Брак, А. Воллар, А. Глез, Х. Гріс, А. Дерен, П. Пікассо). Інша мистецька течія демонструвала експресіоністичну манеру живопису (Ф. Марк, Е. Мунк, П. Клеє, О. Дікс та ін.), в якому образ був скоріше оманливим, а рисунок вкрай деформованим. На цьому тлі, дуже стрімко зароджувалося нове концептуальне мистецтво, яке збагачувалося новими ідеями і образами, що створювалися не на принципах копіювання природи, а на основі духовних пошуків та чистій ідеї. Нове мистецьке направлення зводилося до створення безпредметних, пластичних, ритмічних і колірних композицій, здатних пробуджувати мислення та викликати емоційний ефект [3].

Використання абстракції, як оригінального та самодостатнього художнього напрямку в авангарді, особливо в його видатному вираженні – конструктивізмі, визначили шляхи розвитку нової діяльності – дизайн. По суті, переродження абстракції як живопису в виробництво, стало відродженням її як методу в формотворчості. Такий підхід вирішував долю цього мистецтва, та виводив його на новий рівень комунікації, який викликав „між жанровість” – промисловий дизайн, книжну графіку, сценографію, архітектуру. Художник К. Малевич стверджував, що архітектура – це ступінь найвищої свободи людини від вантажу. Таким чином, все, що перетворювалося завдяки конструктивізму, було закладено ще в підсвідомості абстракціонізму. Автором програмних концепцій абстракціонізму вважається В. Кандинський. В інституті художньої культури (ІНХУК, відкритий в Москві в 1920 р.), він проголошує ці ідеї. До складу цього закладу входять художники, скульптори, архітектори та теоретики мистецтва. Бурхливі дискусії, що проходили в його стінах, спричинили виникнення нового об'єднання, яке отримало назву „групи об'єктивного аналізу” (О. Родченко, Л. Попова, В. Степанова). Теорія, яку пропагували митці, трактується з позицій того, що кожний витвір мистецтва можна інтерпретувати як „об'єкт”, до того ж акцент робиться на „конструкції” і „композиції”. З початком 20-х рр. в новій культурній політиці починаються спроби адаптування фольклорного мистецтва, а з тим і масова програма розвитку народних ремесел та декоративно-прикладного мистецтва. Ікона, як предмет культу, не цікавить конструктивістів. В ній вони вбачають, перш за все, предмет декоративно-прикладного мистецтва та предмети для побуту. В цьому плані цікавими є роботи В. Татліна, які являють собою „чисту” абстракцію, а по техніці виконання схожі на скульптуру („контррельєф”). В порівнянні з роботою П. Пікассо, композиції В. Татліна мають риси більш дизайнерських робіт, ніж живописних. Матеріали для цих композицій художник вибирає такими, які зустрічаються в повсякденній практиці життя. Це, частіше за все, цинкові листи, дерево, скло, залізо, гіпс, мотузки, фанера, фрагменти справжніх предметів. Створюючи з них композицію, В. Татлін спочатку підготовляє дошку, яку покриває вапняним шаром голубого або білого кольору, розпиляючи потім товстий шар крейди. Кріплення елементів

виконує за допомогою клею або шурупів [3].

Зарубіжний досвід в проектуванні інтер'єрів та екстер'єрів з використанням елементів абстракціонізму.

1. У 1949 році за підтримки журналу California Arts and Architecture в Каліфорнії здійснювався проект, метою якого було розробити принципи будівництва недорогих приватних будинків. Eames House взяли в ньому участь, і в результаті побудували поблизу Лос-Анджелеса будинок, який увійшов в історію архітектури і дизайну як «Будинок Імз», втіливши в інтер'єрах і в самій споруді свої уявлення про ідеальний житло. У 2006 р. будинку присвоїли статус Національного історичного пам'ятника. Основа будинку – дві прямокутні «коробки» зі сталі та скла. В одній розташовувалася дизайн-студія (сьогодні там офіс Фонду Імз), в інший – житлові кімнати. При будівництві використовували стандартні будівельні елементи, розсувні двері та віконні рами. Фасади, розкреслені на клітини з прозорого скла і кольорового азбесту, схожі на композиції Мондріана. Об'єднуючий центр будинку – простора вітальня, наповнена світлом, з дерев'яним облицюванням на стінах [4].

2. Урядовий центр округу в Нью-Йорк Таймс (архітектор – Пол Рудольф) – це захоплююча архітектурна споруда була побудована як офіс уряду штату Орандж Каунті (1963-1969 р.). Цей стиль був наповнений інтересом Рудольфа до «роботи з концепцією Міс ван Дер Рое, про передбачуваний простір». Малюнки розкривають внутрішню просторову складність, але картини та зовнішня обробка – демонструють більш просту та механічну структуру. Природне освітлення було важливим завданням в цьому дизайні, як і в попередніх, виконаних Паулом Рудольфом. Система паралельних площин стінових та віконних отворів додала просторову гармонію архітектурному об'єкту [5].

3. Дизайн квартири в Лондоні створена за проектом Дугласа Маки, розташована в заможному кварталі Мерілебона на півночі Вестмінстера в північно-західній частині Лондона. Протягом одного року квартира була повністю оновлена і перетворена, а історична будівля XVIII століття підказала вибір класичної стилістики. Складний, насичений, але в той же час надзвичайно комфортний інтер'єр доповнюється сучасним мистецтвом, вінтажним текстилем і меблями, повністю виготовленої на замовлення. Серце вітальні – камін і абстрактна картина [6].

4. Дизайн рибного магазину «Немо» в Канаді. Ідеєю, що надихнулася Жана де Лессара на створення цього яскравого і нестандартного інтер'єру рибного магазину під назвою "Немо" в місті Леві канадської провінції Квебек, був сюжет пригодницького роману Жюль Верна "Двадцять тисяч льє під водою". Замовник і дизайнер вирішили поглянути на рибний магазин нестандартно. Виконавець підійшов до проекту з точки зору Жюль Верна, провівши тимчасову лінію між сьогоднішнім і вчорашнім днем. «Це тонко, трохи божевільно, але весело!» – зізнається Жан де Лассар [7].

Висновки. Свобода форм і кольору, застосування окрім фарб інших фактур і матеріалів, приваблює сучасних дизайнерів вживати в інтер'єрах саме абстракцію. Використання методів абстрактного живопису і використання їх в

декоративно-прикладному мистецтві, технічна вишуканість хай-теку, його геометрія форм та використання фактур, складає основу абстрактності, а тому інтерпретаційні описи в декоративно-прикладних речах демонструють не тільки доповнення в інтер'єрі, а й живлять його своєю хаотичністю фарб і форм [3]. Проведений аналіз мистецтва абстракції, в світовому мистецтві, доводить про стійкість у часі і просторі цього мистецтва.

Література:

1. Емельянова Т.В. Абстракціонізм в контексті культуротворчих процесів ХХ століття: автореф. дис. ... канд. філос. наук. – Київ, 2002. - С.14.
2. Янішевська Н. Геометрична абстракція як спосіб заперечення перетворення дійсності // Зб. наук праць кафедри історії і теорії мистецтва Львів. акад. мистецтв. – Л.: ЛНАМ – Сполом, 2014. – Вип. 6-7. – С. 163-173.
3. Гарнік Т.М. Використання абстракціонізму як художньої спадщини в дизайні інтер'єру // Вісник ХДАДМ. Архитектура, 2008. – Вип. – 11. – С. 15-26.
4. Eames House. Дом-студия Эймс // Проектирование жилых зданий. Totalarch. – Режим доступу: http://housing.totalarch.com/eames_house
5. Holly Giermann. Fate of Paul Rudolph's Orange County Government Center Remains In Question // ArchDaily. – 1.02.2015. – Режим доступу: <https://www.archdaily.com/593570/fate-of-paul-rudolph-s-orange-county-government-center-remains-in-question>
6. Иэн Филлипс. Квартира в Лондон // AD DESIGN AWARD 2019. – 13.10.2015. – Режим доступу: <https://www.admagazine.ru/interior/kvartira-v-londone>
7. Рыбный магазин в Канаде // AD DESIGN AWARD 2019. – 25.06.2015. – Режим доступу: <https://www.admagazine.ru/travels/rybnyj-magazin-v-kanade>

References:

1. Emelyanova T.V. Abstractionism in the context of XX century cultivating cultural processes: the dissertation author's abstract PhD – Kiev, 2002. - S.14.
2. Yanishevskaya N. Geometric abstraction as a way to deny the transformation of reality // Collection of scientific works of the Department of History and Theory of Art of the Lviv Academy of Arts. – Lviv. – Spolom, 2014. – Nom. 6-7. – S. 163-173.
3. Garnik T.M. Use of abstract art as an artistic heritage in interior design // Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts, 2008. – Nom. 11. – S. 15-26.
4. Eames House // Design of residential buildings Totalarch. – Access mode: http://housing.totalarch.com/eames_house
5. Holly Giermann. Fate of Paul Rudolph's Orange County Government Center Remains In Question // ArchDaily. – 1.02.2015. - Access mode: <https://www.archdaily.com/593570/fate-of-paul-rudolph-s-orange-county-government-center-remains-in-question>
6. Ian Phillips. Apartment in London // AD DESIGN AWARD 2019. – 13.10.2015. – Access mode: <https://www.admagazine.ru/interior/kvartira-v-londone>
7. Fish store in Canada // AD DESIGN AWARD 2019. – 25.06.2015. – Access mode: <https://www.admagazine.ru/travels/rybnyj-magazin-v-kanade>

Abstract. The historiography, the origin of the term "abstractionism" and the source of the use of the art of abstract art have been researched. The use of the abstract form in the compositions of the design of modern spaces is considered. The research shows foreign and domestic experience

in designing interiors and exteriors using elements of abstractionism. Highlights the pragmatism of a modern man, his emergence in technicism and the latest technologies that determine the appeal to abstract art. The urgency of this art in applying it as an inheritance in the design of the interior space, the development of accessories and furniture for its decoration.

Key words: *abstractionism, interior design, public space.*

Стаття відправлена: 26.02.2019 р.

© Петровська Ю.Р., Сенів Х.В.